

Samen Doen!

Raadsprogramma 2018-2022

versie 2 mei 2018

Inleiding

De positieve ervaringen die in de vorige bestuursperiode zijn opgedaan met een door de gemeenteraad vastgesteld raadsprogramma hebben ertoe geleid dat na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 alle partijen opnieuw de intentie hebben uitgesproken om voor de nieuwe bestuursperiode 2018 – 2022 een raadsprogramma vast te stellen. Het geeft daarmee vooraf zicht op de onderdelen waarmee we als raad gezamenlijk aan de slag willen gaan, wat we van belang vinden en waar we prioriteit aan willen geven. Het is in ieder geval geen op details dichtgespijkerd geheel, integendeel. Het laat nu zien waar de gemeenschappelijkheid ligt op de thema's, maar biedt vooral ook ruimte en gelegenheid om voor de oplossingsrichtingen het gesprek nog aan te gaan. Met elkaar en op de plek waar het thuishoort: in de openbaarheid in de gemeenteraad.

Onze visie op de gemeente

In onze gemeente staan inwoners, ondernemers en organisaties voorop. Cranendonck ondersteunt én faciliteert initiatieven vanuit de gemeenschap die bijdragen aan fijn wonen en leven in de zes dorpen van de gemeente. We voeren onze wettelijke taken uit en zorgen ervoor dat regels en voorschriften worden nageleefd, maar we verschuilen ons niet achter die regelgeving. Waar dat volgens de wet mogelijk is zijn we als gemeente terughoudend met regels. Daarbij gaan we uit van vertrouwen, eigen verantwoordelijkheid en de goede ideeën van onze inwoners.

Burgerparticipatie

Ook in de komende bestuursperiode is burgerparticipatie een belangrijk uitgangspunt. Aan het begin van het opstellen van dit raadsprogramma is daarom direct aan inwoners, verenigingen, bedrijfsleven, instellingen en organisaties de vraag gesteld wat zij gemist hebben in de verschillende verkiezingsprogramma's en toch belangrijk vinden om op te nemen in het raadsprogramma. Alle reacties zijn besproken bij het opstellen van het raadsprogramma en een aantal daarvan is ook verwerkt in dit raadsprogramma. In de bijlage kunt u zien wat er zoal is aangereikt en hoe het een plek heeft gekregen in dit raadsprogramma.

De komende vier jaar intensiveren we de samenwerking met (groepen) inwoners en bedrijven om het beleid en de uitvoering daarvan voor Cranendonck nog beter te maken.

(Door)lopende zaken en nieuwe ontwikkelingen

In de afgelopen periode zijn veel plannen gemaakt en nieuwe ontwikkelingen in gang gezet. In dit raadsprogramma wordt vooral aangegeven welke doelen of doelstellingen in de komende periode bereikt moeten worden, maar blijft ook de aandacht gevestigd op ontwikkelingen waarover eerder al een besluit is genomen door de raad en die in de komende vier jaren uitgevoerd worden.

Duurzaam, sociaal, grote innovatieve projecten en promotie

De inhoudelijke koers van de komende periode wordt gekenmerkt door een stevige focus op duurzaamheid. We realiseren ons goed dat we grote stappen moeten zetten in de richting van het beter omgaan met energie (energietransitie) en het klimaat (klimaatadaptatie).

Ondertussen gaan de ontwikkelingen in het sociaal domein door. De transitie is afgerond, de transformatie gestart. De inzet van preventieve activiteiten moet nu zijn vruchten gaan afwerpen. De effecten van onze keuze de afgelopen jaren, en de inzet van zorg, monitoren we nauwgezet. Waar nodig, sturen we bij.

We hebben een aantal grote, innovatieve projecten op de agenda staan zoals Metalot, de Baronie van Cranendonck, ontwikkeling van het Nassau Dietz-terrein en de centrumplannen van Budel en Maarheeze. Ook in de komende periode gaan we hier intensief mee verder, met de voor Cranendonck kenmerkende aanpak: in nauwe samenwerking met betrokken (groepen) inwoners, bedrijven, organisaties en waar mogelijk ook andere overheden en onderwijs.

We hebben het hartstikke mooi in Cranendonck! Onze 'doe maar gewoon, dan doen we al gek genoeg' - houding, siert ons. Toch mogen we onze pareltjes beter laten zien. Een natuurlijke mate van bescheidenheid

kan heel goed samengaan met het uitdragen van een warm gevoel van trots en eigenheid. Het is in Cranendonck mooi wonen, leven, ondernemen en recreëren. Dat promoten we graag!

Opzet

Dit raadsprogramma is een overkoepelend en richtinggevend document voor de komende periode van 4 jaren. We leggen hiermee kaders vast waarbinnen en waarmee het college aan de slag gaat. De opzet is gelijk aan de hoofdstukindeling van onze begroting. Zo kan steeds een terugkoppeling worden gegeven over de stand van zaken en wordt de raad in de positie gebracht om ook haar controlerende taak goed uit te voeren.

Programma 1: Wonen + Leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel heeft een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden.

1. Wonen

In januari 2018 heeft de gemeenteraad de **Woonvisie 2018 – 2030** vastgesteld, waar de nota 'Omdenken' deel van uit maakt. In dit document zijn de visie en ambities voor de periode tot 2030 vastgelegd. In het actieprogramma (februari 2018) wordt verdere invulling gegeven hoe de Woonvisie de komende jaren gerealiseerd wordt.

In de huidige bestuursperiode wordt prioriteit gegeven aan:

- **Wonen op maat faciliteren.** Er zijn uiteenlopende behoeften aan woningontwikkeling, voor diverse doelgroepen. Daar willen we de komende periode een gevarieerd aanbod voor (laten) ontwikkelen.
- Prestatieafspraken maken met **woningcorporaties** en jaarlijks kijken of de afspraken worden nagekomen, of aanpassing wenselijk is en waar nodig bijsturen. Daarbij geven we bijzondere aandacht aan het toewijzingsbeleid, het bevorderen van doorstroom en het intensiveren van de samenwerking om de leefbaarheid te bevorderen. We onderzoeken of de gemeente hierin een rol kan vervullen door inwoners beter te informeren. De verhouding tussen de sociale huursector en de vrije sector volgen wij nauwgezet. Bijzondere aandacht besteden we aan de manier waarop sociale woningbouw nu in Budel-Schoot is vormgegeven. Bij de ontwikkeling van De Neerlanden II in Maarheeze wordt onderzocht of er ook ruimte is voor sociale woningbouw.
- Beleid '**Duurzaam bouwen**' opstellen voor zowel de bestaande woningvoorraad als nieuwbouw, uitgaande van energieneutraliteit in 2030.
- **Leegstand voorkomen** of oplossen door transformatie naar kwalitatieve (woningbouw)projecten.
- Het **woningbouwprogramma 2017-2021** verder uitvoeren. In 2021 stellen we een nieuw woningbouwprogramma vast.
- Voorbereiden op de invoering van de **Omgevingswet**. Met de Omgevingswet wil de landelijke overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. 26 Wetten worden samengevat in 1 nieuwe wet voor de totale leefomgeving.
- Nieuwbouw in de **Neerlanden II** realiseren, waarbij dit project als bijzonder duurzaam project wordt uitgevoerd (minimaal aardgasloos en energieneutraal, met ruimte voor ecologische initiatieven).
- Met het oog op de toekomst beginnen we met **onderzoek naar de planontwikkeling** voor Boschakkers II.
- In 2017 is het project "**Buitenkans! Een perspectief voor de toekomst**" van start gegaan. Met inwoners ontwikkelen we een gewenst toekomstperspectief voor het buitengebied met de gewenste ontwikkelmogelijkheden. Beleidsvelden als o.a. ruimte, water, verkeer, natuur, milieu, recreatie- en toerisme, economie en gezondheid treffen elkaar in de visie.
- We evalueren de "Ruimte voor ruimte-regeling" om vast te stellen in hoeverre deze nog voldoende effectief is.
- We staan positief tegenover het aanbieden van **starters-, duurzaamheids- en blijversleningen**, mits zij de gewenste ontwikkelingen op gang brengen.

- Klimaatverandering heeft ook invloed op de woonomgeving. We willen **minder verharde oppervlakten in de openbare ruimte en op privéterreinen** om wateroverlast te voorkomen of te verminderen. Hierbij heeft het onze voorkeur om water op te slaan waar het valt, in plaats van het af te voeren.
- Niet alleen in de kernen speelt het veranderende klimaat een belangrijke rol, maar ook voor het buitengebied. Een goede **waterhuishouding** is belangrijk voor o.a. agrariërs, natuur en buitenlui. Om te zorgen voor een goed functionerend watersysteem in het buitengebied gaan we samen met stakeholders waaronder de ZLTO en waterschap de Dommel aan de slag om het watersysteem verder te optimaliseren.
- Het **Centrumplan Budel** is gemaakt. De komende periode vervolgen we de verdere uitvoering daarvan. Naar aanleiding van de Centrumvisie Maarheeze die de afgelopen jaren in nauwe samenwerking met Maarheezenaren is gemaakt, stellen we de komende periode het **Centrumplan Maarheeze** op en starten we met de uitvoering ervan.

2. Verkeer & Vervoer

De Structuurvisie 2024, de Strategische (toekomst)visie, de integrale gebiedsvisie 'Kansen over Grenzen' en het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) zijn belangrijke documenten op het gebied van verkeersontwikkelingen in onze nabije omgeving. Daarnaast hebben ontwikkelingen die in de komende jaren op stapel staan grote invloed op de verkeersstromen binnen de gemeenten.

In de komende bestuursperiode wordt prioriteit gegeven aan:

- Uitvoering geven aan het **GVVP**
- De afwikkeling van het verkeer aan de **zuidkant van Budel** (tijdelijke Randweg)
- Vermindering van **vrachtverkeer uit België via onder meer de Grensweg en Mulkstraat**, waarbij de ontwikkeling van de N69 en de aansluiting op de A2 (bij Weert) wordt meegenomen.
- Duurzame aanpak van **het sluipverkeer vanaf de A2**. Het is noodzakelijk om de gezamenlijke lobby voor verbetering van de doorstroming van het verkeer op de A2 voort te zetten. Ook andere, toekomstgerichte, oplossingen zoals de verlegging van de A2 moeten in beeld blijven vanwege gezondheidseffecten en de leefbaarheid in Maarheeze.
Na de uitkomst van de pilot komt er in ieder geval een duurzaam vervolg. Zolang er geen sprake is van een structurele oplossing van de A2-doorstroming, wordt het sluipverkeer met effectieve en zo nodig onorthodoxe maatregelen bestreden.
- Overlast van **vrachtverkeer in Maarheeze**: Samen mee naar de A2
- Ontsluiting en bereikbaarheid van **industrieterreinen**
- Aandacht voor veiligheid **van wandelaars en fietsend verkeer**: we onderzoeken de mogelijkheid van het aanleggen van fietspaden langs 60-kilometerwegen en de veiligheid van voetgangers
- De **snelfietsroute** Eindhoven – Weert blijft onder onze aandacht. Eventuele alternatieve routes moeten worden onderzocht.

De ontwikkelingen als gevolg van het in gebruik nemen van de spoorverbinding tussen Hamont en Weert vragen om bijzondere aandacht. Wij zijn geen voorstander van het opnieuw in gebruik nemen van de IJzeren Rijn als goederenspoorlijn, tenzij er een oplossing komt die de negatieve gevolgen voor Cranendonck wegneemt. Wij zien qua personenvervoer wel kansen, met het oog op de verhoging van de bereikbaarheid van Budel-Schoot en Budel-Dorplein (Metalot). We onderzoeken de mogelijkheid van het vestigen van een **station voor personenvervoer in Budel-Schoot**.

3. Leefbaarheid

Openbare voorzieningen zijn van het allergrootste belang voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen van Cranendonck. Basisvoorzieningen en de directe betrokkenheid van de inwoners zijn daarvoor belangrijke voorwaarden.

In de komende bestuursperiode moet duidelijk worden welke **basisvoorzieningen** dit zijn en waaraan deze ten minste moeten voldoen.

Tot de basisvoorzieningen behoren in ieder geval:

- **Gemeenschapshuizen.**
In 2010 is de beleidsvisie gemeenschapshuizen vastgesteld. In 2017 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen “in samenwerking met de gemeenschapshuizen en de gebruikers in overleg te gaan om inzicht te krijgen in het behalen van de gestelde doelen in relatie tot de maatschappelijke dienstverlening”. In de komende bestuursperiode stellen we een nieuwe visie gemeenschapshuizen op om uitvoering aan deze motie te geven. In deze visie wordt ook de gewenste exploitatie- en beheerstructuur geschetst. Deze kan per kern anders zijn.
- **Faciliteren van snel internet** in alle kernen. Dit staat los van de vraag of dit door middel van glasvezel of andere technieken wordt gerealiseerd.
- **Speel- en beweegmogelijkheden** voor iedereen.
We heroriënteren ons hierop waarbij we inzichten betrekken in de behoeften van verschillende groepen inwoners om te bewegen in de openbare ruimte.

Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen. Door middel van het verlenen van gemeentelijke subsidie worden verenigingen daarbij ondersteund. In de komende bestuursperiode onderzoeken we of de systematiek van het subsidiebeleid en accommodatiebeleid moet worden herzien en het subsidieplafond geïndexeerd. Ook kijken we of, en hoe, de gemeente verenigingen kan helpen om deze ook in de toekomst levensvatbaar te laten zijn.

Vanuit het perspectief van leefbaarheid is ook de **onderlinge bereikbaarheid van de kernen** van belang. We bekijken of er andere, betere systemen zijn om te voldoen aan de vervoersbehoefte van diverse doelgroepen zoals ouderen, jeugd en ondernemers.

Betrokkenheid van inwoners is van cruciaal belang bij het in stand houden van de leefbaarheid in de kernen. Deze betrokkenheid kan vergroot worden door inwoners ook meer invloed te geven bij beleidsvorming, planvorming of uitvoering.

We zijn er voorstander van dat inwoners, onder bepaalde voorwaarden, zaken zelf kunnen agenderen voor behandeling in de gemeenteraad. We gaan kijken hoe we dit recht van agendering mogelijk gaan maken. Daarnaast staan wij ervoor open als (groepen) inwoners taken van de gemeente willen overnemen of met een actie, plan, voorstel of initiatief willen starten. De gemeente faciliteert hier zo goed mogelijk in. Dit kan zelfs betekenen dat inwoners over een (gedeelte van het) budget kunnen beschikken, dit plan uitvoeren en hiervoor verantwoording afleggen.

4. Openbare ruimte

In het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) is vastgelegd aan welke **kwaliteitseisen** de fysieke openbare ruimte moet voldoen. In 2015 heeft een herijking van het IBOR plaatsgevonden.

In de komende bestuursperiode evalueren we het onderhoudsniveau van de openbare ruimte en herzien we mogelijk eerdere keuzes over dit onderhoudsniveau. Hierbij brengen we ook de financiële consequenties van eventuele nieuwe keuzes in kaart.

We geven uitvoering aan het **Afvalbeleidsplan** dat in 2017 is vastgesteld, maar we houden oog voor nieuwe ontwikkelingen op dit gebied en stellen desnoods eerder gemaakte keuzes bij wanneer nieuwe inzichten laten zien dat de duurzaamheid ten goede komt.

Afval scheiden levert veel op. Materialen als papier, glas, plastic en batterijen kunnen voor een groot deel hergebruikt worden. Dat bespaart nieuwe grondstoffen, energie en geld. Daarom zet de gemeente Cranendonck zich in om de hoeveelheid kilo's restafval te beperken en in de toekomst zelfs afval als grondstof te kunnen inzetten. De gemeente faciliteert hier zo goed mogelijk in.

5. Duurzaamheid

In 2015 heeft de gemeenteraad de **Duurzaamheidsnota Cranendonck 2015 – 2024** (vastgesteld. Deze is niet meer ambitieus genoeg, de projecten en maatregelen moeten beter aansluiten op het klimaatakkoord van Parijs. We stellen graag ambitieuze doelen, omdat we ons realiseren dat het hard nodig is om ons gebruik van energie en grondstoffen te wijzigen. We willen actief invulling geven aan de energietransitie! We stellen daarom onze visie op energie en klimaatadaptatie bij en vertalen deze visie naar maatregelen en projecten waar we de komende jaren concreet en vooruitstrevend mee aan de slag gaan. Denk *bijvoorbeeld* aan het (particulier en collectief) opwekken en opslaan van energie, regelgeving voor nieuw- en verbouw voor klimaatbestendige en duurzame ontwerpen, aanleg van groen en wateropvang. Inwoners, onderwijs, energiecoöperaties en bedrijven betrekken we hier nauw bij omdat we hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid in hebben en graag gebruik maken van elkaars expertise.

Programma 2: Economie + ondernemen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck profileert zich als gemeente waar ondernemers zich graag vestigen en gevestigd blijven. Hierbij neemt de gemeente een duidelijke positie binnen Brainport en de regio in.

1. Economie

In mei 2017 heeft de gemeenteraad de **Economische visie** vastgesteld. Een onderdeel van de visie is een Economisch Actieprogramma waarin 20 actiepunten benoemd worden.

Realisatie van de volgende actiepunten heeft prioriteit voor de komende periode:

- Faciliteren van de ontwikkeling van **Metalot** als belangrijkste aanjager van de economische ontwikkeling. We onderzoeken eventuele participatie van de gemeente hierin.
- Gezamenlijk optrekken bij een mogelijke **baanverlenging/ baanverlegging** van Kempen Airport en een mogelijke doorontwikkeling van de haven ter versterking van het ondernemersklimaat van Cranendonck
- Toekomstbestendig en aantrekkelijk maken van de bestaande **bedrijventerreinen** door revitalisering van De Meemortel, Rondven-Den Engelsman, Airpark I en Molenheide
- Ontwikkelingsgericht beleid voeren voor de Vrijkomende Agrarische Bedrijfslocaties, het zogeheten **VAB-beleid** dat onder meer deel uit maakt van project Buitenkans! Een flink aantal agrarische ondernemers heeft, of krijgt binnenkort, te maken met leegkomende delen van het bedrijf. Met hen en andere betrokkenen bij het buitengebied kijken we op maat naar alternatieve invullingen voor leegstaande (agrarische) bedrijfsgebouwen en woningsplitsing met aandacht voor inpasbaarheid in het landschap.

De voormalige **Nassau Dietz kazerne** is een uitgestrekt terrein dat de komende jaren gedeeltelijk ruimte biedt aan het Asielzoekerscentrum Cranendonck. Voor de ontwikkeling van het resterende deel van het terrein realiseren we op korte termijn een gebiedsvisie.

Leegstand van niet-woningen in de verschillende kernen baart zorgen. Voor de aanpak hiervan stellen we een plan op. Ook vinden we oplossingen voor leegstaande gemeentelijke gebouwen.

2. Ondernemen

Onze gemeente heeft een bijzonder aanbod van verschillende transport- en vervoersmogelijkheden binnen de grenzen. De combinatie van het **zakenvliegveld Kempen Airport**, de **multimodale haven** in Dorplein, de aanwezigheid van een **station in Maarheeze, de A2** met meerdere op- en afritten en de mogelijkheid van een **station** in Budel-Schoot moet beter gepromoot worden.

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en bezoekers een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

1. Sport

We willen verenigingen stimuleren om nieuwe vormen van samenwerken te ontwikkelen en plannen te maken voor hun toekomst waarbij de faciliteiten van sportparken op orde zijn.

In samenwerking met de sportverenigingen is een **sportvisie** voorbereid die nog moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin houden we ook rekening met het aantal verenigingsleden dat terugloopt, mogelijke relaties tussen verenigingen, scholen en WMO-doelgroepen en de ontwikkeling van het sporten en bewegen voor ouderen en mensen met een beperking. We ontwikkelen de Sportraad verder door.

2. Cultuur

De gemeente stimuleert en faciliteert een **structureel aanbod** van culturele evenementen en kunst, ook voor jeugd. Onderwijsinstellingen en CultuurCraan hebben daarbij ook een rol en worden betrokken.

De gemeente stelt budgetsubsidies beschikbaar. Een transparante en logische verdeling van deze subsidies is noodzakelijk. Met name de wijze waarop deze verstrekt en verdeeld worden, geeft ons aanleiding dit onderdeel te evalueren.

3. Toerisme en evenementen

In februari 2014 heeft de raad het beleidsplan "Recreatie en toerisme" vastgesteld en daarbij de keuze gemaakt voor scenario 1: "De basis op orde".

De gemeente Cranendonck wil een aantrekkelijke en gastvrije gemeente zijn voor recreanten en toeristen en maakt onderdeel uit van twee grote grensoverschrijdende natuurgebieden: **De Grote Heide** en het **Grenspark Kempen-Broek**. Ook zijn twee toeristische 'parels' benoemd: de Baronie van Cranendonck en Budel-Dorplein.

De recreatieve mogelijkheden die onder meer hier uit voortvloeien gaan we actiever promoten. Ondersteund door een verder geprofessionaliseerde VVV Cranendonck.

Daarnaast is belangrijk dat in de komende bestuursperiode:

- De plannen voor de **Baronie van Cranendonck** verder vorm krijgen en ontwikkeld worden
- **De recreatieve fiets- en wandelpaden** worden uitgebreid en opgewaardeerd
- Een **brug** voor natuur en langzaam verkeer wordt aangelegd in de nabijheid van Budel-Dorplein
- Plekken voor **gratis mobiel internet** worden (afhankelijk van subsidiemogelijkheden) gerealiseerd

In de gemeente worden veel evenementen georganiseerd. De gemeente organiseert niet, maar stimuleert en faciliteert deze evenementen wel. In de komende bestuursperiode willen we de doelstellingen en de daarbij behorende ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente vastleggen door een **Evenementenbeleid** vast te stellen.

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

Vergroten of behouden van de zelfstandigheid van onze burgers.

Algemeen

De transities in het Sociaal domein zijn nagenoeg afgerond. Het is belangrijk om de **transformatie** binnen het sociaal domein in de komende bestuursperiode goed vorm te geven.

De transformatie heeft als doelen: inzetten op preventie en eigen kracht, ontzorgen en normaliseren, de juiste hulp op maat bieden om het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen, integrale hulp bieden volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur' waardoor ontschotting van budgetten en meer mogelijkheden voor innovaties en betere samenwerking ontstaan en als laatste: meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk.

Voor de gemeenteraad is het heel belangrijk dat de **monitoring** goed wordt vormgegeven en uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de genomen maatregelen het gewenste effect hebben. We willen ruimte maken voor het college en de gemeenteraad om bij te kunnen sturen op basis van de monitoring. Preventie op de gebieden van jeugd, WMO en participatie gaan we evalueren en doorontwikkelen. Hierbij vinden we het belangrijk om de verbinding met het voorliggend veld te verstevigen.

Onderwerpen die in de komende bestuursperiode bijzondere aandacht verdienen zijn:

- Verbetering van "**Zicht op zorg**" (= zicht van de gemeenteraad op zorginzet, uitgaven en effecten in het sociaal domein)
- Aanpak van **eenzaamheid**
- Aanpak van **laaggeletterdheid**
- Onderzoek van de mogelijkheden om **medicinale hennep** te legaliseren.

1. Werk en inkomen

De toename van het aantal verleende uitkeringen in 2017 baart zorgen. Met de aantrekkende economie moet het mogelijk zijn om meer mensen aan de slag te krijgen. We voeren een sociaal beleid: een hart voor wie niet kan. We treden hard op tegen wie niet wil werken.

Daarbij zoeken we naar andere, innovatieve manieren **om meer mensen te activeren**. Afhankelijk van de mogelijkheden die mensen hebben, kijken we waar zij (maatschappelijk) ingezet kunnen worden. Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is het belangrijk dat een duurzame oplossing wordt gevonden. Dit geldt ook voor Wajongers, die – hoewel niet betaald door de gemeente- wel weer onder de zorg van de gemeente komen te vallen.

Het terugdringen van het aantal **mensen met schulden** is belangrijk. In 2018 gaat het nieuwe beleidsplan schuldhelpverlening in. De effecten van de daarin beschreven integrale aanpak moeten in 2019 duidelijk worden. Jongeren met schulden kunnen nu al worden doorverwezen naar het project "Ben ik skeer" bij CultuurCraan.

De gemeenteraad heeft eerder besloten tot aansluiting bij de **arbeidsmarktregio** Midden-Limburg. Deze overstap is onlangs gerealiseerd. De effecten van deze overstap evalueren we in 2019.

2. Maatschappelijke ondersteuning

In 2018 neemt de gemeenteraad een besluit over een integraal beleid voor het sociaal domein en het gezondheidsbeleid dat in werking treedt vanaf 2019. Bij het opstellen van dit beleid:

- kijken we met de betrokkenen in hoeverre een rol kan worden weggelegd bij **verenigingen** in de ondersteuning en signalering van WMO-doelgroepen
- stimuleren we **meer bewegen door ouderen**
- intensiveren we het **mantelzorgbeleid** en **waardering voor mantelzorgers** en **vrijwilligers**

De pilot met **de sociaal makelaars** loopt in december 2018 af. Inmiddels zijn de geluiden over de inzet hiervan zodanig positief dat deze werkwijze ten minste gecontinueerd wordt in de toekomst.

3. Jeugd

Vooraf voor jeugd blijft inzetten op preventie en vroeg-signalering belangrijk om grotere problemen in de toekomst te voorkomen. Het vergroten van **weerbaarheid bij kinderen** is daarbij een belangrijke activiteit.

Jongeren moeten goed geïnformeerd worden over mogelijkheden waar ze met hun hulpvragen terecht kunnen.

4. Onderwijs

In maart 2018 is door de gemeenteraad de **Visie op Onderwijs** vastgesteld. In deze bestuursperiode werken we deze visie verder uit en worden concrete resultaten opgeleverd.

Een belangrijk actiepunt uit de Economische visie levert daarbij een heel concrete doelstelling: **Uitbreiding van de scholenvoorziening** met een doorlopende leerlijn op het gebied van metaal en energie; op mbo-niveau 4, hbo en WO.

Daarnaast is ook behoud van het basisonderwijs in alle kernen noodzakelijk, evenals het voortgezet onderwijs binnen de gemeente.

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste voor alle burgers en overige partijen

1. Algemeen bestuur (gemeenteraad)

Burgerparticipatie is niet alleen een uitgangspunt geweest bij het opstellen van dit raadsprogramma maar moet bij de uitvoering daarvan in alle onderdelen terugkomen. Welke vorm daarvoor wordt gekozen is niet alleen afhankelijk van het onderwerp maar ook van de fase waarin de uitvoering zich bevindt.

De gemeenteraad bestuurt op **hoofdpijnen**. Voor een goed besluitvormingsproces is het van belang dat de raad zich een goed beeld vormt over de onderwerpen waarover hij moet besluiten. Daarom is het tijdig in gesprek gaan met inwoners, instellingen en organisaties, verenigingen en bedrijfsleven van groot belang. In deze bestuursperiode committeren de leden van de gemeenteraad zich hieraan door het contact te zoeken en zich op de hoogte te stellen van wat er binnen de gemeente leeft.

2. Dagelijks bestuur (college)

In de afgelopen bestuursperiode is het college actief aan de slag gegaan met burgerparticipatie. Het college en de ambtelijke organisatie hebben daarmee veel ervaring opgedaan. In de komende bestuursperiode intensiveren we het **betrekken van burgers** bij de voorbereiding van besluitvorming en de uitvoering daarvan.

In de komende bestuursperiode geven we verder uitvoering aan het inrichten van klankbordgroepen of andere vormen van **inwonerraadpleging**.

3. Openbare orde

In 2018 starten we met het opstellen van nieuwe **Kadernota Integrale Veiligheid 2019 – 2022**. Bij het opstellen hiervan moeten de volgende onderwerpen worden betrokken:

- Het in kaart brengen van de veiligheid op en rond het **station Maarheeze**
- De mogelijkheid om een netwerk tot stand te brengen in de strijd tegen **ondermijning** (criminaliteit) om op die manier de veiligheid voor (agrarische) ondernemers en inwoners te vergroten
- Evalueren of de **handhavingcapaciteit** op dit moment voldoende is voor de verschillende beleidsterreinen.

4. Burgerdiensten/dienstverlening

Het beleidsprogramma Dienstverlening 2012 – 2015 is vastgesteld in november 2011 en beschrijft onder andere hoe de dienstverlening aan inwoners en bedrijven is ingericht en hoe informatie toegankelijk is. Het programma beoogt vermindering van administratieve lastendruk en regelgeving. Daarnaast beschrijft dit programma onder andere hoe de organisatie zich zou moeten ontwikkelen.

Voor dit laatste onderwerp is inmiddels een nieuwe Bestuursopdracht **Visie op de organisatie** (2017) vastgesteld als onderdeel van het product bedrijfsvoering.

Hierdoor, maar ook door onder andere de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van ICT is het noodzakelijk om in deze bestuursperiode het beleidsprogramma Dienstverlening te herijken.

Daarbij worden de wens om de regeldruk bij het verlenen van onder andere vergunningen te verminderen en de behoeftepeiling om contant te kunnen betalen aan de balie in het gemeentehuis meegenomen.

5. Algemene Dekking

De raad heeft het budgetrecht en bepaalt hoe en waaraan het geld van de gemeente wordt uitgegeven. Daarbij stelt de raad aan zichzelf de volgende eisen:

- De meerjarenbegroting is **jaarlijks structureel sluitend**.
- Als de onroerend zaak belasting (**OZB**) wordt verhoogd dan is dat maximaal met de inflatiecorrectie.

6. Bedrijfsvoering

In de Visie op de organisatie (**Hallo Cranendonck!**) (2017) staat de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie centraal. Een groot deel van de bedrijfsvoeringstaken is overgeheveld naar de Gemeenschappelijke Regeling A2. Ondersteuning wordt vanuit dit samenwerkingsverband geleverd.

In de komende vier jaar wordt de ingezette ambtelijke samenwerking met Valkenswaard en Heeze- Leende geëvalueerd en geoptimaliseerd.